

195

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

9. funkční období

195

Návrh senátního návrhu zákona senátora Jaroslava Zemana a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

2013

Parlament České republiky

Senát

9. funkční období

2013

N á v r h

senátního návrhu zákona

**senátorů Jaroslava Zemana, Jaroslava Doubravy, Pavla
Lebedy, Marty Bayerové, Miroslava Krejči a Aleny Dernerové,**

**kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné
nouzi, ve znění pozdějších předpisů**

Návrh

ZÁKON

ze dne 2013,

**kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších
předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

I. I

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 141/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb. a zákona č. 399/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 1 písm. a) se za slova „nebo obdobným vztahem“ vkládají slova „kdy obdobný vztah musí být vykonáván alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně“.

2. V § 9 odst. 1 písm. b) se doplňuje bod 3, který zní:

š3. z důchodů poskytovaných z důchodového pojištění⁵³⁾ „š“.

3. V § 11 odst. 1 se nahrazují slova „příspěvek na flivobytí“ slovy „šopakované dávky“ a slova „š4 a fl 6š se nahrazují slovy „š3 a fl 5š“.

4. V § 11 odst. 2 písm. b) na konci se tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno c), které zní:

šc) vlastní prací „š“.

5. V § 11 se doplňuje odstavec 3, který zní:

š(3) Možnost zvýšit si příjem vlastní prací se nezkoumá při posuzování hmotné nouze u osoby, která je uvedena v § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 a fl 9š.

6. V § 11 se odstavec 6 zrušuje.

7. § 12 zní:

§§ 12
Zvýšení p íjmu vlastní prací

(1) Jako možnost zvýšení p íjmu vlastní prací se posuzuje

- a) započatí výdělečnéinnosti u osoby nepracující,
- b) zvýšení rozsahu a intenzity výdělečnéinnosti,
- c) možnosti vykonávat lépe placenou výdělečnouinnost.

(2) Za projevitou snahu o zvýšení p íjmu vlastní prací se považuje

- a) prokázaná vlastní snaha o zvýšení p íjmu z výdělečnéinnosti ve smyslu odstavce 1, zejména aktivní součinností s krajskou pobočkou Úřadu práce ve spojitosti s evidencí uchazečů o zaměstnání, vyflitím služeb agentur práce, inzerce, nabídek výdělečnéinnosti prostřednictvím internetu a korespondence se zaměstnavateli,
- b) výkon ve veřejných prospěšných pracích nebo krátkodobého zaměstnání zprostředkovaného krajskou pobočkou Úřadu práce,
- c) výkon dobrovolnické služby²¹⁾ nebo ve veřejné službě (§ 18a), je-li tato služba vykonávána alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, a to pouze po dobu, kdy osoba nadále splňuje podmínku uvedenou v písmenu a).d.

8. § 24 zní:

§§ 24
částka flivobytí osoby a částka flivobytí společně posuzovaných osob

(1) částka flivobytí osoby činí

- a) u nezaopatřeného dítěte, u poflivatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve vyšším stupni a u osoby starší 68 let částku flivotního minima, popřípadě zvýšenou podle § 29,
- b) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním fládosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jí byl skončen pracovní právní vztah z důvodu porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k její vykonávané práci zvláště hrubým způsobem⁶¹⁾ nebo s ní byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu, částku existenčního minima; zvýšení částky flivobytí podle § 25 a 28 a § 30 této osob nenáleflí,
- c) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a dluflí na výflivném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plněn její vyflivovací povinnost stanoveno jiným způsobem, částku existenčního minima, nejde-li o osobu, které vznikl dluh na výflivném a 1 po podání fládosti o příspěvek na flivobytí a která z důvodu nedostatku p íjmu podala soudu návrh

na zrušení nebo snížení výživného; zvýšení částky flivobytí podle § 25 a 28 a § 30 této osob nenáleží,

d) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc, částku existenciálního minima; zvýšení částky flivobytí podle § 25 a 28 a § 30 této osob nenáleží,

e) u osoby, která vykonávala dobrovolnickou službu²¹⁾ nebo ve veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci, částku existenciálního minima zvýšenou o polovinu rozdílu mezi flivotním minimem jednotlivce a existenciálním minimem, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 a 30,

f) u osoby, která pobírá příspěvek na flivobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenciálního minima; zvýšení částky flivobytí podle § 25 a 28 této osob nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně účastnící se projektů organizovaných krajskou pobožkou Úřadu práce, osobu, která je výdělnička, osobu, která je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává dobrovolnickou službu²¹⁾ nebo ve veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci,

g) u osoby, která není uvedena v předchozích písmenech částku existenciálního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 a 30.

(2) V případě, že osoba v hmotné nouzi v předcházejících 12 kalendářních měsících pobírala příspěvek na flivobytí a ode dne odejmutí naposledy příjmaného příjmu na flivobytí neuplynuly více než 3 kalendářní měsíce, započítávají se do lhůty 6 měsíců uvedené v odstavci 1 písm. f) i předchozí doby trvání příjmu na flivobytí.

(3) částka flivobytí společně posuzovaných osob není součástí částek flivobytí osob, které jsou osobami společně posuzovanými.

9. § 25 zní:

§ 25

Hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací

(1) Osoba, s výjimkou osoby uvedené v odstavci 2, která má příjem z výdělničtví, se zvyšuje částka flivobytí o 40 % částky rozdílu mezi flivotním minimem osoby³¹⁾ a existenciálním minimem.

(2) Osoba, která je uchazečem o zaměstnání a prokazatelně se snaží využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací podle § 12 odst. 2, se zvyšuje částka flivobytí o 40 % částky rozdílu mezi flivotním minimem osoby³¹⁾ a existenciálním minimem.

10. V § 26 odst. 1 se slovo špolovinu nahrazuje slovy 30 %.

11. V § 27 odst. 1 se slovo špolovinu nahrazuje slovy 30 %.

12. § 30 zní:

§§ 30

Zvýšení částky flivobydí osoby hledající zam stnání

ástka flivobydí osoby se zvy-uje afl do vý-e 300 K u osoby, která prokáfe, fe má zvý-ené náklady spojené s hledáním zam stnání nebo s výkonem ve ejné slufby, zejména náklady na dopravu, telefon a korespondenci.õ.

13. V § 61 odst. 3 písm. a) se na konci dopl ují slova špokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,õ.

14. V § 61 odst. 3 písm. b) se na konci dopl ují slova špokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,õ.

15. V § 61 odst. 3 písm. c) se na konci dopl ují slova špokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,õ.

1. II

P echodné ustanovení

Doba 6 kalendá ních m síc podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona . 111/2006 Sb., ve zn ní ú inném ode dne nabytí ú innosti tohoto zákona, se po ítá ode dne nabytí ú innosti tohoto zákona.

ÁST DRUHÁ Ú INNOST

1. III

Tento zákon nabývá ú innosti prvním dnem m síce následujícího po dni jeho vyhlá-ení.

D VODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

A) Závěrečná zpráva zhodnocení dopadů regulace

1. Dvodpředložení a cíle

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

Návrh je předkládán s cílem upravit institut veřejné služby (dále jen šVS) v souladu s nálezem Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl.ÚS 1/12 ze dne 27. 11. 2012 (dále jen šÚS R) tak, aby mohl být tento institut opět dobrovolně využíván osobami v hmotné nouzi a osobami vedenými v evidenci uchazečů o zaměstnání (ve většině se tyto skupiny osob prolínají) podle srovnatelných pravidel, která byla nastavena před účinností Sociální reformy I. (reforma byla účinná od 1. 1. 2012). Do této účinnosti nápravně měly být aplikovat institut VS v příštích letech, aniž by byla zpochybněna jeho ústavnost.

ÚS ČR ve svém nálezu zdůrazňuje, že VS je v případě uchazečů o zaměstnání vykonávána nedobrovolně pod pohrůbkou trestu spočívajícího ve vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání a ztrátou hmotného zabezpečení (ztrátou nároku na pojistnou dávku podpory v nezaměstnanosti a potažmo i nehranění zdravotního pojištění a ztrátou nároku na nepojistné dávky pomoci v hmotné nouzi). Také ÚS ČR poukazuje na rozsah dvaceti hodin týdně, který byl určen zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen šzákon o zaměstnanosti) a který podle nálezu ÚS ČR představuje nepřiměřené břemeno pro uplatňování zákonem vymezených práv, je-li uchazeč v evidenci Úřadu práce ČR (dále jen šÚP R) přiznána jako součást hmotného zajištění. Proto ÚS ČR zrušil povinnost vykonávat VS podle § 30 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Avšak institut VS jako takový zrušen nebyl a byl ponechán ve stejném znění (§ 18a, § 61) v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen šzákon o pomoci v hmotné nouzi) a také byla ponechána možnost uznat na základě § 41 odst. 3 písm. e) zákona o zaměstnanosti výkon VS v rozsahu předem ujednaném alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu jako náhradní dobu zaměstnání.

Návrh se tedy zaměřuje na modifikaci zachovaného zbytku právní úpravy ohledně VS a to tak, aby vyhověl základním požadavkům nálezu ÚS ČR. Základní pilíře tohoto návrhu jsou, aby VS byla pro osoby dobrovolná, aby osobám bylo zachováno hmotné zabezpečení a výkon VS byl určitým způsobem bonifikován.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Institut VS je upraven v zákoně o pomoci v hmotné nouzi, kde byl zakotven s účinností od 1. 1. 2009. Cílem jeho vytvoření bylo podpořit vlastní aktivitu osob v hmotné nouzi především jejich momentální životní situace. Proto byl tento institut v etn výkonu dobrovolnické služby zařazen mezi možnosti zvýšení příjmu vlastním podnikáním.

Systém pomoci v hmotné nouzi je od svého počátku (tj. od roku 2007) do současné doby založen mj. na principu zvyšování si příjmu vlastním podnikáním, kdy tato skutečnost má vliv

na nárok a výši dávky. Zvýšením příjmu vlastním příjmem se rozumí zvýšení příjmu uplatněným svých nároků a pohledávek (např. uplatnění nároku na dávky dle chodového pojistní, na výživné), prodej nebo jiné vyřízení majetku a do konce roku 2011 mezi tyto položky bylo zahrnuto i zvýšení příjmu vlastní prací, kam se řadí i výkon ve veřejné a dobrovolnické službě v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc. Jde o stav, kdy se u výše částky přívoztí vychází z částky existenciálního minima a postupně se tato částka navyšuje (bonifikuje) v souvislosti, zdali si osoba zvyšuje příjem vlastním příjmem, a to až do částky přívoztího minima a v nich kterých případech i nad tuto částku. A výkon VS od roku 2009 do konce roku 2011 rozšířoval možnosti navyšení částky přívoztí z existenciálního minima až do kritéria minima přívoztího. Navyšit částku přívoztí bylo možné za vykonání VS v rozsahu 20 a více nebo 30 a více hodin za měsíc.

Od 1. 1. 2012 se již pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi aktivita osob v rámci zvýšení příjmu vlastní prací přestala hodnotit v etn výkonu VS. Zároveň bylo s touto změnou zakotveno do zákona o zaměstnanosti ustanovení, že může být uchazeč o zaměstnání vyřazen z evidence ÚP ČR, jestliže bez válného důvodu odmítne nabídku vykonávat VS v rozsahu nejvýše 20 hodin týdně v případě, že je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 2 měsíce.

V rámci reformních kroků od 1. 1. 2012 došlo k dalším změnám ohledně VS. Došlo ke změně v souvislosti s organizací VS a k rozšíření skupiny osob, které ve veřejnou službu mohou vykonávat. Do konce roku 2011 organizovaly VS obce v samostatné působnosti, které ji mohly delegovat na další subjekty. I když se organizace VS chopily stovky obcí a subjektů, pořád nebyla zabezpečena ve všech regionech, kde byla poptávána. I proto přel od 1. 1. 2012 organizace VS pod ÚP ČR s možností dohody o její zabezpečení s obcemi i dalšími subjekty. ÚP ČR tak rozšířil organizaci VS všude tam, kde byla potřeba a kde o ni byl zájem.

Ke konci roku 2011 vykonávalo VS cca 16000 osob v hmotné nouzi. Od 1. 1. 2012 se možnost výkonu VS rozšířil z osob, které se nacházejí ve stavu hmotné nouze, i na osoby, které jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání. Jak je již uvedeno výše, v mnoha případech se obě skupiny osob prolínají, ten kdo je v hmotné nouzi, je i v evidenci uchazečů o zaměstnání (je to jedna z podmínek pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi). Po rozšíření skupiny osob a provedením organizace na ÚP ČR vykonalo VS ke konci roku 2012 více než 47000 osob. Novou práci i zaměstnání podpořené příspvkem v rámci aktivní politiky zaměstnanosti si z těchto osob zajistilo cca 5600 lidí. Data jsou poufita z dostupných údajů Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen šMPSVŮ).

Po přechodu organizace VS na ÚP ČR se realizátorům VS (obcím a dalšími subjekty) snížila administrativní zátěž, protože byl pro VS vybudován aplikační program, jehož součástí jsou veškeré smlouvy, nabídky a poptávky po VS, které jsou dle řídící součástí její organizaci. Také od počátku vzniku VS může obcím a dalšími subjekty ÚP ČR (do roku 2012 to bylo MPSV) poskytnout finanční podporu na pojištění osob vykonávajících VS a podpořit organizaci této služby v rámci veřejných prací bu poskytnutím organizátora VS anebo možným kariéřním postupem osob z VS do institutu veřejných prací. Uvedený kariéřní postup se podle poznatků z praxe osvědčil a obce a další subjekty prezentovaly, že osoby vykonávající VS byly přijaty i do pracovního poměru v místech, kde úspěšně tuto službu vykonávaly.

V listopadu 2012 ve svém nálezu ÚS ČR napadl institut VS v souvislosti s novelou zákona o zaměstnanosti (zákon č. 367/2011 Sb.) a ustanovením, že odmítnutím nabídky vykonávat ve veřejnou službu za podmínek v § 30 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti, učiněného od 1. 1. 2012, má za následek vyřazení uchazeče o zaměstnání z evidence uchazečů o zaměstnání. Toto ustanovení v zákoně o zaměstnanosti bylo zrušeno s účinností od 10. 12.

2012. Do té doby nebyla protiústavnost institutu VS po jejím zrušení v roce 2009 do právního řádu ČR napadena!

V současné době sice mohou VS dobrovolně vykonávat osoby v hmotné nouzi a osoby v evidenci uchazeo o zaměstnání (ÚP ČR ji neustále organizuje, ale aktivně nenabízí), avšak jejich činnost není nijak bonifikována. I proto, třeba není nastavena žádná motivací složka v rámci výkonu VS, ubývá osob, které tuto službu provádí, ale nabídka ze strany obcí a dalších subjektů po ní je pořád vysoká.

Institut VS byl od jeho zavedení vyhodnocen jako opatření, které osobám pomáhá k sociálnímu začlenění a k nalezení zaměstnání. Jifi ze zkušeností je zřejmé, třeba mnohem silněji se sociální vyloučení projevuje u osob, které po ztrátě zaměstnání přijdou těfi o zabíhnutý životní rytmus, přestávají se dostávat do každodenního styku s lidmi, jsou pouze závislé na sociálních dávkách a v závěrečné fázi sociálního vyloučení přestávají dbát o sebe a svou budoucnost. Takové osoby prakticky ztrácejí –anci na další uplatnění v pracovním a mnohdy i v osobním životě. Naopak VS tento negativní efekt pomáhá eliminovat. Osoby při výkonu VS zůstávají v kontaktu s vnějším světem, kontinuálně obnovují své sociální vazby a pracovní dovednosti a zvykují si tak –anci na své další uplatnění. Na VS je pozitivně nahlíženo i z druhé strany, kdy společnost vnímá lépe osoby, které pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi a zároveň vykonávají VS. Osoby vykonávající VS totiž snáze obhajují své postavení na společenském poli i ku v konfrontaci se zbytkem společnosti.

Jelikož VS od nálezů ÚS ČR začíná stagnovat, je potřeba obnovit její motivací prvky tak, jak byly nastaveny v prvních letech jejího fungování.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- Úřad práce České republiky
- Obce a další subjekty (např. neziskové organizace, sociální služby)
- Příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi

1.5 Popis cílového stavu

Systém pomoci v hmotné nouzi je moderní formou pomoci osobám s nedostatečnými příjmy motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb. Je jedním z opatření, kterými Česká republika bojuje proti sociálnímu vyloučení. Vychází z principu, třeba každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje, například se práci vyhýbá. Osoba se nachází v hmotné nouzi, pokud ona sama nebo její rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožní uspokojení základních životních potřeb na úrovni je-třetí přijatelné pro společnost. Součástí těchto příjmů neměly být z objektivních důvodů zvýšit a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním příjmem. V rámci Sociální reformy s úpravami od 1. 1. 2012 se odstranila ustanovení, která se týkala zvýšení příjmu vlastní prací, a výše uvedený princip byl tak zčásti porušen a systém pomoci v hmotné nouzi nijak nereagoval na aktivitu osob. Zároveň byla odstraněna možná bonifikace za vykonanou VS v rozsahu alespoň 20 i 30 hodin za měsíc a její motivací složka byla přesunuta do zákona o zaměstnanosti v podobě sankčního vyřazení z evidence uchazeo o zaměstnání, což bylo napadeno a zrušeno ÚS ČR.

Cílovým stavem právní úpravy je navrátit institut VS do obdobného postavení v jakém byl před úpravami Sociální reformy I a zachovat přitom hledisko nálezů ÚS ČR. Jelikož institut VS je v současné právní řádě stále zakotven a jeho organizace ÚP ČR byla hodnocena v roce 2012 velmi pozitivně, není potřeba z pohledu jeho řízení nic upravovat. Pouze se navrhuje posílit motivací složku osob v hmotné nouzi a opět zakotvit do tohoto systému

hodnocení aktivní snahy osoby nalézt si zaměstnání a mezi tuto snahu mj. za adit i výkon VS v rozsahu alespo 20 nebo 30 hodin za měsíc. Princip hodnocení této aktivity zůstane zachován jako je i dnes v souvislosti s uplatněním pohledávek a nároků i vyuffitím majetku, tzn., že se bude postupně navyšovat částka flivobytí o určitý procentní rozdíl mezi flivotním a existenčním minimem. Úprava hodnocení vlastní aktivity a institutu VS bude tak ve v t-í míře sloužit k motivaci osob v hmotné nouzi nalézt si zaměstnání a k zachování jejich pracovních schopností a dovedností a nez stávat pouze pasivně na dávkách pomoci v hmotné nouzi.

S ohledem na aktuální celkovou situaci na trhu práce a s přihlédnutím k obtížnému zaměstnávání osob pobírající dávky d chodového pojištění je p ípadně zavést v systému pomoci v hmotné nouzi opatření, které je již zavedeno u dávek v nezaměstnanosti a nemocenského pojištění a započítávat dávky d chodového pojištění jen z části.

1.6 Zhodnocení rizika

Pokud by nedošlo k realizaci navržených opatření, přineslo by to zejména z pohledu společnosti další prohloubení závislosti osob na dávkách pomoci v hmotné nouzi bez jejich aktivní snahy nalézt si zaměstnání nebo obnovit si své pracovní dovednosti a sociální vazby. Rizikem tak může být společenské nepokoje v i osobám, které pouze pasivně pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi. Dalším rizikem se může jevit nález ÚS R, který zrušil ustanovení v zákoně o zaměstnanosti ohledně VS a sankčního vyazení z evidence uchaze o zaměstnání. Avšak navrhovaná opatření vycházejí ze stavu právního řádu, který nebyl ÚS R napaden a fungoval 3 roky.

2. Návrh variant řešení

VARIANTA I o šnulováo

Zachování stávající právní úpravy by přineslo riziko stagnace institutu VS a pasivního pobírání dávek ze strany osob v hmotné nouzi.

VARIANTA II o navrhované řešení

Navrhované řešení nabízí komplexní přístup k osobám v hmotné nouzi a obnovení institutu VS jako jedné z mnoha možností uplatnění zvyčování příjmu vlastním příjmem. Toto řešení by také vedlo ke snížení počtu osob v hmotné nouzi a jejich lepšímu uplatnění se na trhu práce.

VARIANTA III o zakotvit institut VS do zákona o zaměstnanosti v rámci aktivní politiky zaměstnanosti

Toto řešení je rizikové v tom, že by nemusel být naplněn nález ÚS R, protože by i nadále zůstala možností pří odmítnutí VS sankčního vyazení z evidence uchaze o zaměstnání. Pokud by byla za vykonanou VS dána nějaká odměna, vedlo by to k navyšování finančních prostředků a bylo by třeba odlišit institut VS od veřejných prací.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

VARIANTA I

Výhoda při volbě varianty I by byla menší administrativní zatíženost pracovníků ÚP ČR, protože na VS by se hlásilo méně a méně osob. Institut VS by sice technologicky zůstal plně funkční, ovšem bez motivačního charakteru pro osoby v hmotné nouzi. Nevýhoda by byla pro obec a další subjekty, které VS nabízejí, ale nebyla by motivace VS vykonávat.

Z ekonomického hlediska by tato varianta vedla k navýšení finančních prostředků na výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi, protože by osoby pobíraly plnou výši dávek delší dobu, protože by neměly motivaci se vlastní aktivitou ze stavu hmotné nouze dostat.

VARIANTA II

Navrhované řešení obsáhne všechny diskutabilní oblasti a umožní tak pokračovat v organizaci VS v souladu s nálezem ÚS ČR. Výkon VS nebude pro osoby v hmotné nouzi a osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání povinný, bude na jejich rozhodnutí, zda se o vešnou službu budou ucházet či nikoli a v případě neztrátí nárok na hmotné zabezpečení.

Z ekonomického hlediska se jeví tato varianta jako neutrální. Realizátorům VS je ze strany ÚP ČR hrazeno pouze pojištění, které v rozmezí let 2009 až 2012 nepřesáhlo částku 2 mil. Kč za rok (v roce 2010 bylo MPSV proplaceno pojištění v částce 1 236 372 Kč, v roce 2011 v částce 922 151 Kč a v roce 2012 bylo proplaceno ÚP ČR pojištění v částce 1 982 936 Kč). K možnému navýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu by mohlo vést opatření započítávání dávek dýchového pojištění jen z části. Na druhou stranu by tato varianta mohla vést k úspoře finančních prostředků ze státního rozpočtu, která by spočívala v eliminaci nákladů na výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi při neaktivitě osob v hmotné nouzi, kdy by jejich částka živobytí byla ve výši existenčního minima místo minima životního. Další úspora by byla u osob, které si vlastní aktivitou naleznou zaměstnání a opustí systém pomoci v hmotné nouzi. Zřejmě úspora by byla také v rámci navrhovaného opatření, kdy by se aktivním osobám vykonávající VS mohla navýšit částka živobytí do max. výše 300 Kč z důvodu vynaložených prostředků například na dopravu, protože v současné době je tato skutečnost řešena v rámci dávky mimořádné okamžité pomoci, kde není žádný finanční strop. Toto opatření by i snížilo administrativní zatížení pracovníků ÚP ČR.

I když realizátoři VS hradí ochranné a pracovní pomůcky, z praxe je známo, že se jim organizace VS vyplatí a že si tak ušetří finanční prostředky ze svého rozpočtu.

VARIANTA III

Navrhovaná varianta by mohla být v rozporu s nálezem ÚS ČR.

Z ekonomického hlediska by tato varianta vedla k navýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu z důvodu, že by se osobám vykonávající VS v rámci aktivní politiky zaměstnanosti vyplácela odměna, což by na druhou stranu vedlo k porušení zavedených principů institutu VS.

4. Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta II
Varianta I
Varianta III

Jako nejvhodnější se jeví varianta II, nebo zabezpečuje udržení institutu VS v souladu s nálezem ÚSR a současně garantuje aktivní péči o vstup osob v hmotné nouzi při řešení své tíživé sociální situace. Navrhovaná varianta nepřináší podstatná rizika z pohledu výdajových rozpočtů.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

K naplnění cílů obsažených v hodnocení dopadů regulace jsou kompetentní MPSV (metodické vedení, zabezpečení aplikačního programu HN a VS, odvolací orgán), ÚPR (rozhodování o dávkách pomoci v hmotné nouzi, organizace VS), Ministerstvo financí (finance na dávky).

6. Přezkoumání účinnosti regulace

Dopad nové právní úpravy bude průběžně vyhodnocován, přezkoumání účinnosti bude realizováno formou hodnocení ex post vždy na konci každého kalendářního roku.

7. Konzultace

Zastupitelé měst a starostové.

8. Dopady navrhované úpravy

8.1 Ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace. Rovněž není v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

8.2 Na státní rozpočet a veřejné rozpočty

Navrhovaná úprava nemá dopad na příjmové straně ani výdajové straně státního rozpočtu.

8.3 Na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky.

8.4 Na podnikatelské prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na podnikatelské prostředí.

8.5 Na ochranu soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava garantuje práva na ochranu soukromí a osobních údajů všech dotčených subjektů.

8.6 Korupční rizika

Navrhovaná úprava nemá dopad do oblasti korupčních rizik a nevytváří jejich možnosti.

8.7 Na územní samosprávné celky

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad na činnost územních samosprávných celků.

8.8 Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava bude garantovat práva a povinnosti osob v hmotné nouzi a také bude garantovat jejich nárok na hmotné zabezpečení.

8.9 Na spotřebitele

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné zásadní dopady na spotřebitele.

8.10. Na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

B) Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb. o Úsnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu ČR.

C) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, slučitelnost s právními akty EU

Návrh zákona neimplementuje právo Evropské unie a ani s ním není v rozporu. Rovněž není v rozporu se žádnými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Z hlediska principu rovnosti mužů a žen je návrh novely zákona neutrální (návrh respektuje směrnicí Rady 79/7/EHS a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. srpna 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání) a vztahuje se stejně na obě pohlaví.

II. Zvláštní část

Kapitola první

Kapitola I

Kapitola 1

V případě, že osoba vykonává obdobný pracovní vztah (například pracuje na základě dohody o pracovní činnosti nebo na základě dohody o provedení práce), je třeba stanovit limit odpracovaných hodin pro účely hodnocení snahy o zvýšení příjmu vlastní prací, resp. výše

m sí ního p íjmu plynoucího z této innosti. Doporu uje se stanovit minimální počet hodin v kalendá ní m síci obdobn jako je tomu u dobrovolnické nebo ve ejné sluffby (min. 20 hodin v kalendá ní m síci). V praxi totiž dochází k situacím, kdy osoby v rámci dohody o provedení práce odpracují nap . 1 hodinu a podle zákona jsou považovány za osoby výd le n inné. V porovnání s hodnocením po tu hodin vykonaných v rámci kalendá ního m síce v dobrovolnické nebo ve ejné sluffb tak nebude docházet p i zohledn ní skute nosti, fle osoba pracuje na základ dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní innosti, k ur ítému zvýhodn ní t chto osob oproti osobám vykonávajícím ve ejnou nebo dobrovolnickou sluffbu. Proto se doporu uje vázat uznání této aktivity osoby v p ípad , fle je prokázáno odpracování 20 hodin v kalendá ní m síci.

K bodu 2

Na dávky d chodového poji-t ní lze nahlíftet jako na p íjem nahrazující mzdu, a proto je vhodné k nim pro ú ely dávek pomoci v hmotné nouzi p istupovat obdobn jako k dávkám v nezam stanosti a k dávkám nemocenského poji-t ní a zapo ítávat je z 80%. Tato úprava je zacílena p edev-ím na osam lé d chodce. Podle vyjád ení MPSV ze statistických -et ení p íjemc sociálních dávek vyplývá, fle domácnosti, které deklarují p íjem pouze z d chodového poji-t ní, jsou v p eváfné v t-in jednolenné domácnosti. Pokud je v domácnosti soub h více p íjm z d chodového poji-t ní nebo soub h d chodu a jiného p íjmu, pak tato domácnost jífl nesplní podmínku hmotné nouze. Podpora je sm ována zejména do oblasti bydlení, které se pro tuto skupinu osob stává z hlediska p íjm rizikovou a navrhovaná úprava tak má více chránit osam lé p íjemce d chodu, tedy skupinu osob, u které je p edpoklad, fle má nulové nebo jen velmi omezené moflnosti zvý-ení p íjmu.

K bodu 3

Není d vod, aby se zvý-ení p íjmu vlastním p i in ním (uplatn ní nárok a pohledávek, vyuffití majetku a vlastní práce) hodnotilo pouze pro ú ely p ísp vku na flivobytí. Proto se toto hodnocení roz-í uje také na doplatek na bydlení. I v rámci doplatku na bydlení by osoba m la vyvíftet vlastní aktivitu a snaftit se tak dostat ze stavu hmotné nouze.

K bodu 4

Systém pomoci v hmotné nouzi vychází z principu, fle kaftdá osoba, která pracuje, se musí mít lépe neft ta, která nepracuje, pop ípad se práci vyhýbá. Osoba se pak nachází v hmotné nouzi, pokud ona sama nebo její rodina nemá dostate né p íjmy a její celkové sociální a majetkové pom ry neumofl ují uspokojení základních flivotních pot eb na úrovni je-t p íjatelné pro spole nost. Sou asn si tyto p íjmy nem fle z objektivních d vod zvý-ít a vy e-ít tak svoji nelehkou situaci vlastním p i in ním. Aby byl uvedený princip úplný a systém pomoci v hmotné nouzi reagoval i na aktivitu osob v rámci její moflnosti pracovat, navrhuje se vloftit mezi moflnosti zvý-ení p íjmu vlastním p i in ním i moflnost zvý-ení p íjmu vlastní prací.

K bodu 5

Jelikoft n které osoby mají ztíflenou moflnost zvý-ít si p íjem vlastní prací, ur uje se skupina osob, u které tuto aktivitu orgán pomoci v hmotné nouzi vyftadovat nebude. Jedná se nap . o osoby star-í 68 let, poflivatele starobního d chodu, osoby invalidní ve t etím stupni, poflivatelé p ísp vku na pé i (II. afl IV. stupe závislosti), nezaopat ené d ti.

K bodu 6

Stávající díkce v souvislosti se zahájením posuzování možnosti vyuffití movitého nebo nemovitého majetku pro zvý-ení p íjmu vlastním p i in ním odporuje ustanovení § 3 odst. 4 a § 26 zákona, kde se s hodnocením vyuffití p ípadného majetku po ítá jifl p i podání fládosti.

K bodu 7

V návaznosti na bod 4 je pot eba vysv tlit, co se pod pojmem šzvý-ení p íjmu vlastní pracíõ zamý-lí. Jedná se o vlastní aktivitu osoby zam enou na hledání a získání práce anebo na rozvíjení schopností a dovedností osob nap . v rámci ve ejn prosp -ných prací, ve ejné slufby i slufby dobrovolnické.

K bodu 8

V novém zn ní tohoto ustanovení dochází k n kolika úpravám ohledn ur ení ástek flivobytí u jednotlivých skupin osob, které jsou odstup ovány p edev-ím na základ jejich pracovní aktivity v závislosti na období poskytování dávek. Princip je zachován stejný, jako byl od vzniku systému pomoci v hmotné nouzi do sou asné doby. Vychází se vřdy z kritéria existen ního minima a postupn se ástka flivobytí na základ uplatn ní pohledávek a nárok , vyuffití majetku i vlastní práce navy-uje do kritéria flivotního minima. Nad ástku flivotního minima je možné dosáhnout navý-ením ohledn dietního stravování i výkonem dobrovolnické nebo ve ejné slufby v rozsahu alespo 30 hodin za m síc. Ochrán ny jsou pak osoby, které mají ztíflený p ístup na trh práce i ztíflené podmínky pro výkon ve ejné slufby, u nich se ástka flivobytí nehodnotí v souvislosti s výkonem výd le né innosti i ve ejné slufby.

K bodu 9

V návaznosti na body 4 a 8 se ur uje navý-ení ástky flivobytí v souvislosti se snahou zvý-it si p íjem vlastní prací. Principem je, aby navý-ení ástky flivobytí z vý-e existen ního minima dosáhlo hranice flivotního minima osoby ve spojitosti s navý-ením ástky flivobytí za uplatn ní pohledávek a nárok a vyuffití majetku. Proto se u hodnocení snahy zvý-ení p íjmu vlastní prací m flø navý-it ástka flivobytí o 40 % ástky rozdílu mezi flivotním minimem osoby a existen ním minimem, u hodnocení možnosti vyuffití majetku o 30 % ástky rozdílu mezi flivotním minimem osoby a existen ním minimem a u hodnocení možnosti uplatn ní nárok a pohledávek o 30 % ástky rozdílu mezi flivotním minimem osoby a existen ním minimem (dohromady tedy 100 %).

K bodu 10

Legislativn -technická úprava ve vazb na bod 9.

K bodu 11

Legislativn -technická úprava ve vazb na bod 9.

K bodu 12

S ohledem na praxi se navrhuje umožnit orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby zohlednil skutečně prokázané náklady vznikající osobě v souvislosti s hledáním zaměstnání i s výkonem VS (např. dopravné), a to až do výše 300 Kč.

K bodům 13, 14 a 15

S odkazem na dosavadní dobré zkušenosti spolupráce krajských poboček Úřadu práce s obcemi a dalšími subjekty realizujícími veřejnou službu se v zájmu zjednodušení plnění administrativních povinností a vytvoření prostoru pro zvýšení spolupráce těchto subjektů doplňuje možnost jiné dohody.

K I. II. odstavci přechodnému ustanovení

Přechodné ustanovení určuje termín, odkdy se bude počítat doba 6 kalendářních měsíců poskytování příspěvku na živobytí a určení částky živobytí podle § 24 zákona.

V Praze dne 25. 11. 2013

Za věchný předkladatele

Jaroslav Zeman

Platné znění příslušných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, s výjimkou návrhovaných změn

§ 3

Osoba, která není v hmotné nouzi

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která

a) není v pracovním nebo obdobném vztahu, **kdy obdobný vztah musí být vykonáván alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně**, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, s výjimkou osoby, která je

1. starší 68 let,
2. poživitelem starobního důchodu,
3. invalidní ve vyšším stupni,
4. osobou pobírající peněžitou dávku nemocenského pojištění z důvodu totality a mateřství nebo rodičem celodenně, osobně a přímo ujmím alespoň o 1 dítě a z důvodu této péče pobírajícím rodičovský příspěvek, a to po dobu trvání nároku na rodičovský příspěvek a po této době takto ujmím o dítě, které z válných důvodů nemůže být umístěno v jeslích nebo v mateřské škole nebo obdobném zařízení,
5. osobou osobně ujmím o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I nebo osobou osobně ujmím o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a to za předpokladu, že v řádosti o příspěvek na péči pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby byla uvedena nebo po oznámení příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc^{17a)}; je-li pe ujmím osob více, lze toto ustanovení použít pouze u jedné z nich, a to té, která byla určena jejich písemnou dohodou, a nedohodnou-li se, nelze toto ustanovení použít vůbec,
6. poživitelem příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost),
7. nezaopatřeným dítětem,
8. uznána dočasně práce neschopnou,
9. práce neschopná z důvodu, který by byl u pojistně pojištěného podle zákona o nemocenském pojištění důvodem pro rozhodnutí ošetřujícího lékaře o vzniku dočasné pracovní neschopnosti,

b) je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez válných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání³⁾ nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnanosti⁴⁾, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po měsíci, ve kterém došlo k odmítnutí,

c) prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním podnikáním (§ 11),

d) je osobou samostatně výdělečně činnou a její příjem po odečtení přímých nákladů na bydlení nedosahuje částky flivobytí proto, že se nepřihlásila k nemocenskému pojištění, a proto nemá dávky z tohoto pojištění; za osobu samostatně výdělečně činnou se považuje osoba, která se za osobu samostatně výdělečně činnou považuje podle zákona o důchodovém

^{17a)} § 21 a 24 zákona č. 108/2006 Sb.

³⁾ § 25 odst. 5 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁴⁾ § 120 zákona č. 435/2004 Sb.

pojiť ní⁶⁰⁾,

e) je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s žádným plněním povinné –kolní docházky uložena sankce podle zvláštního právního předpisu⁵⁾, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení sankce,

f) nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby, a to počinaje prvním dnem kalendářního měsíce, následujícím po kalendářním měsíci, ve kterém tato skutečnost nastala, za předpokladu že uvedená skutečnost k tomuto dni nadále trvá,

g) je osobou, které podle zvláštního právního předpisu^{5c)} nevznikl nárok na nemocenské proto, že si úmyslně přivodila pracovní neschopnost, nebo jí vznikla pracovní neschopnost zavinou ústí ve rva ce, bezprostředním následkem opilosti nebo užití omamných prostředků anebo při spáchání úmyslného trestného činu, a proto jí nemocenské nenáleží nebo náleží ve snížené výši,

h) je osobou, které byla dávka odejmuta podle § 45 odst. 2 nebo § 49 odst. 5, nebo s ní společně posuzovanou osobou, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, ve kterém byla dávka odejmuta.

(2) Je-li osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) až e), g) nebo h) osobou společně posuzovanou podle § 2 odst. 1, posuzuje se pro účely zjištění nároku na dávku společně; k této osobě se přihlíží též při stanovení výše dávky, s výjimkou stanovení výše příspěvku na živobytí podle § 23 písm. b). Za společně posuzovanou osobu podle vety první se pro účely zjištění nároku na dávku považuje též osoba, která není oprávněnou osobou.

(3) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v odvodných případech určit, že osobu uvedenou v odstavci 1 písm. a) až e), g) a h), a dále nezaopatřené dítě umístěné na základě rozhodnutí příslušného orgánu v plném přímém zaopatření v pobytovém zařízení sociálních služeb podle ustanovení § 48 zákona o sociálních službách, bude považovat za osobu v hmotné nouzi.

(4) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v odvodných případech určit, že osobou v hmotné nouzi není osoba, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí mohou i po úhradě odvodných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění její výživы a ostatních základních osobních potřeb.

(5) Za osobu, která pobírá příspěvek na živobytí, se považuje příjemce příspěvku na živobytí a osoba společně posuzovaná s příjemcem příspěvku na živobytí.

⁶⁰⁾ § 9 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 200/1990 Sb., o postupech, ve znění pozdějších předpisů.

§ 9

P íjem

(1) Pro ú ely tohoto zákona se za p íjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje

a) 70 % p íjmu ze závislé innosti a z funk ních pořítk uvedených v zákon o daních z p íjm ¹⁴⁾, a to po odpo tu dan z p íjm a pojistného na d chodové spo ení, pojistného na sociální zabezpe ení a p ísp vku na státní politiku zam stnanosti a pojistného na veřejné zdravotní poji-t ní, a ze mzdových nárok vyplácených krajskou pobo kou Ú adu práce podle zákona o ochran zam stnanc p i platební neschopnosti zam stnavatele a o zm n n kterých zákon ³⁾,

b) 80 % p íjmu

1. z náhrady mzdy (platu) nebo sníženého platu (snížené odm ny) po dobu prvních 14 dn a od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 po dobu prvních 21 dn do asné pracovní neschopnosti (karantény) podle zvlá-tních právních p edpis ^{14a)} a z dávky nemocenského poji-t ní¹⁵⁾,

2. z podpory v nezam stnanosti a podpory p i rekvalifikaci,

3. z d chod poskytovaných z d chodového poji-t ní⁵³⁾,

c) 100 % ostatních zapo itatelných p íjm podle zákona o flivotním a existen ním minimu¹⁶⁾, s výjimkou p ísp vku na flivobytí.

(2) P íjmem osoby nebo spole n posuzovaných osob se pro ú ely p ísp vku na flivobytí rozumí p íjem podle odstavce 1 snížený o p im ené náklady na bydlení; za p im ené náklady na bydlení se pro ú ely tohoto zákona považují od vodné náklady na bydlení (§ 34), nejvý-e v-ak do vý-e 30 %, a v hlavním m st Praze do vý-e 35 % p íjmu osoby nebo spole n posuzovaných osob.

(3) Za p íjem pro ur ení p im ených náklad na bydlení se považuje p íjem uvedený v odstavci 1, s výjimkou

a) dávek p stounské pé e¹⁷⁾,

b) p íjmu uvedeného v § 7 odst. 1 písm. d) zákona o flivotním a existen ním minimu a

c) p íjm uvedených v § 7 odst. 2 písm. k) zákona o flivotním a existen ním minimu.

¹⁴⁾ § 6 odst. 1 a 10 zákona . 586/1992 Sb., o daních z p íjm , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

¹⁵⁾ Zákon o nemocenském poji-t ní.

^{14a)} Nap íklad § 192 zákoníku práce.

¹⁶⁾ § 7 a 8 zákona . 110/2006 Sb., o flivotním a existen ním minimu.

¹⁷⁾ § 36 a násl. zákona . 117/1995 Sb.

§ 11

Zvýšení p íjmu vlastním p í in ním

(1) P í posuzování nároku na p ísp vek na flivobytí **opakované dávky** se zji- uje, s výjimkami uvedenými v odstavcích ~~4 afl 6~~ **3 afl 5**, zda mají osoba a spole n s ní posuzované osoby možnost zvý-it si p íjem vlastním p í in ním.

(2) Zvý-ením p íjmu vlastním p í in ním se rozumí zvý-ení p íjmu

a) ádným uplatn ním nárok a pohledávek,

b) prodejem nebo jiným vyuffitím majetku-,

c) **vlastní prací.**

~~(3) zru-en~~

(3) Možnost zvý-it si p íjem vlastní prací se nezkoumá p í posuzování hmotné nouze u osoby, která je uvedena v § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 afl 9.

(4) Prodej nebo jiné vyuffití majetku se nevyfladuje u

a) nemovitosti nebo bytu, které ob an vyuffívá k p íim enému trvalému bydlení,

b) prost edk zdravotnické techniky poskytovaných podle zvlá-tního právního p edpisu¹⁸⁾,

c) zvlá-tních pom cek osob s t flkým zdravotním postiflením; zvlá-tní pom ckou se rozumí taková pom cka, na kterou je možné poskytnout p ísp vek podle zvlá-tního právního p edpisu¹⁹⁾,

d) motorového vozidla, které je vyuffíváno k výd le né innosti nebo k jiným zp sobem nezajistitelné doprav do -koly nebo zam stnání,

e) uzav eného penzijního p ípoji-t ní se státním p ísp vkem²⁰⁾.

(5) Orgán pomoci v hmotné nouzi nemusí vyfladovat prodej nebo jiné vyuffití majetku téfl v p ípad , kdy majetek p íspívá k pracovnímu uplatn ní osob.

~~(6) Možnost vyuffití prodeje nebo jiného vyuffití movitého nebo nemovitého majetku pro zvý-ení p íjmu vlastním p í in ním se posuzuje, není-li dále stanoveno jinak, afl po uplynutí 3 m síe , za které byla vyplacena dávka, pokud nárok na tuto dávku trvá.~~

(7) zru-en

¹⁸⁾ Zákon . 48/1997 Sb., o ve ejném zdravotním poji-t ní a o zm n a dopln ní n kterých souvisejících zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

¹⁹⁾ Zákon . 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postiflením a o zm n souvisejících zákon .

²⁰⁾ Zákon . 42/1994 Sb., o penzijním p ípoji-t ní se státním p ísp vkem a o zm nách n kterých zákon souvisejících s jeho zavedením, ve zn ní pozd j-ích p edpis .

(8) Možnost zvýšení příjmu z uzavřeného stavebního spoření se posuzuje až po uplynutí 6 měsíců, za které byla vyplacena dávka, pokud nárok na tuto dávku trvá; v případě, kdy by výše částky, která by byla pro účely zvýšení příjmu zrušením stavebního spoření získána, byla vyšší než desetinásobek částky říšského minima osoby nebo společně posuzovaných osob, se k této možnosti zvýšení příjmu přihlíží ihned.

~~§ 12~~

~~zrušen~~

§ 12

Zvýšení příjmu vlastní prací

(1) Jako možnost zvýšení příjmu vlastní prací se posuzuje

- a) započítání výdělkové činnosti u osoby nepracující,
- b) zvýšení rozsahu a intenzity výdělkové činnosti,
- c) možnosti vykonávat lépe placenou výdělkovou činnost.

(2) Za projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací se považuje

- a) prokázaná vlastní snaha o zvýšení příjmu z výdělkové činnosti ve smyslu odstavce 1, zejména aktivní součinností s krajskou pobočkou Úřadu práce ve spojitosti s evidencí uchazečů o zaměstnání, využitím služeb agentur práce, inzerce, nabídek výdělkové činnosti prostřednictvím internetu a korespondence se zaměstnavateli,
- b) výkon ve veřejně prospěšných pracích nebo krátkodobého zaměstnání prostředkováného krajskou pobočkou Úřadu práce,
- c) výkon dobrovolnické služby²¹⁾ nebo ve veřejné službě (§ 18a), je-li tato služba vykonávána alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, a to pouze po dobu, kdy osoba nadále splňuje podmínku uvedenou v písmenu a).

~~§ 24~~

~~částka říšského bytí osoby a částka říšského bytí společně posuzovaných osob~~

~~(1) částka říšského bytí osoby jiné~~

- a) u nezaopatřeného dítěte částku říšského minima, popřípadě zvýšenou podle § 29,
- b) u osoby, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jí byl skončen základní

²¹⁾ Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů.

~~pracovní právní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci zvláště hrubým způsobem⁶¹⁾ nebo s ní byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu, částku existenčního minima; zvýšení částky řízení podle § 26 a § 28 této osobě nenáleží,~~

~~e) u osoby, která není uvedena v písmenech a), b), d) nebo e) částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 26 a § 29,~~

~~d) u osoby, která není uvedena v písmenu a) nebo v § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 a 9 a dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plnění výživovací povinnosti stanoveno jiným způsobem, částku existenčního minima, nejde-li o osobu, které vznikl dluh na výživném ať po podání žádosti o příspěvek na řízení a která z důvodu nedostatečného příjmu podala soudu návrh na zrušení nebo snížení výživného; zvýšení částky řízení podle § 26 a § 28 této osobě nenáleží,~~

~~e) u osoby, které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc, částku existenčního minima; zvýšení částky řízení podle § 26 a § 28 této osobě nenáleží.~~

~~———— (2) částka řízení společně posuzovaných osob není součástí částek řízení osob, které jsou osobami společně posuzovanými.~~

§ 24

částka řízení osoby a částka řízení společně posuzovaných osob

(1) částka řízení osoby není

a) u nezaopatřeného dítěte, u poskytovatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve vyšším stupni a u osoby starší 68 let částku řízení minima, popřípadě zvýšenou podle § 29,

b) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a která je vedena v evidenci uchazeo o zaměstnání a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jí byl skončen pracovní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci zvláště hrubým způsobem⁶¹⁾ nebo s ní byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu, částku existenčního minima; zvýšení částky řízení podle § 25 a § 30 této osobě nenáleží,

c) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plnění výživovací povinnosti stanoveno jiným způsobem, částku existenčního minima, nejde-li o osobu, které vznikl dluh na výživném ať po podání žádosti o příspěvek na řízení a která z důvodu nedostatečného příjmu podala soudu návrh na zrušení nebo snížení výživného; zvýšení částky řízení podle § 25 a § 30 této osobě nenáleží,

⁶¹⁾ § 55 odst. 1 písm. b) a § 52 písm. g) zákoníku práce.

d) u osoby, která není uvedena v písmenu a) a které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 a § 30 této osobě nenáleží,

e) u osoby, která vykonávala dobrovolnickou službu²¹⁾ nebo ve stejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci, částku existenčního minima zvýšenou o polovinu rozdílu mezi životním minimem jednotlivce a existenčním minimem, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 a § 30,

f) u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 a § 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně účastnící na projektech organizovaných krajskou pobožkou Úřadu práce, osobu, která je výdělnička, osobu, která je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává dobrovolnickou službu²¹⁾ nebo ve stejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci,

g) u osoby, která není uvedena v předchozích písmenech částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 a § 30.

(2) V případě, že osoba v hmotné nouzi v předcházejících 12 kalendářních měsících pobírala příspěvek na živobytí a ode dne odejmutí naposledy přiznaného příspěvku na živobytí neuplynuly více než 3 kalendářní měsíce, započítávají se do lhůty 6 měsíců uvedené v odstavci 1 písm. f) i předchozí doby trvání příspěvku na živobytí.

(3) Částka živobytí společně posuzovaných osob činí součet částek živobytí osob, které jsou osobami společně posuzovanými.

~~§ 25~~

~~Zrušen~~

§ 25

Hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací

(1) Osoba, s výjimkou osoby uvedené v odstavci 2, která má příjem z výdělničské činnosti, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem.

(2) Osoba, která je uchazečem o zaměstnání a prokazatelně se snaží využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací podle § 12 odst. 2, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem.

³¹⁾ § 2 nebo 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

§ 26

Hodnocení možnosti vyúflití majetku

(1) Nárok na zvýšení částky flivobytí o ~~polovinu~~ **30 %** částky rozdílu mezi flivotním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem má osoba, která majetek

- a) nemá,
- b) má, ale nelze jej vyúflití ke zvýšení příjmu,
- c) má a vyúflívá jej ke zvýšení příjmu.

(2) Pokud nedojde k vyúflití majetku do uplynutí 3 měsíců, za které pobírá osoba nebo společnost s ní posuzovaná osoba příspěvek na flivobytí, má se za to, že jde o osobu uvedenou v § 3 odst. 1 písm. c).

(3) Pokud je osoba vyloučena z okruhu osob v hmotné nouzi z důvodu nevyúflití majetku ke zvýšení příjmu a pokud znovu o dávku požádá do 3 kalendářních měsíců ode dne odejmutí dávky, považuje se za osobu uvedenou v § 3 odst. 4. Pokud osoba má majetek, který nevyúflívá ke zvýšení příjmu, a dojde u ní k přerušování pobírání dávky pomoci v hmotné nouzi před uplynutím 3 kalendářních měsíců ode dne přiznání dávky a tato osoba znovu požádá o dávku do 3 kalendářních měsíců ode dne odejmutí dávky, započítají se do doby potěbné pro hodnocení majetku podle odstavce 2 i doby, které proběhly u předchozího pobírání dávky.

§ 27

Hodnocení možnosti uplatnění nároků a pohledávek

(1) Nárok na zvýšení částky flivobytí o ~~polovinu~~ **30 %** částky rozdílu mezi flivotním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem má osoba, která

- a) nemá nároky ani pohledávky,
- b) prokazatelně všechny své nároky a pohledávky uplatnila.

(2) Pokud nedojde k žádnému uplatnění některého z nároků a pohledávek do uplynutí 3 měsíců, za které pobírá osoba nebo společnost s ní posuzovaná osoba příspěvek na flivobytí, má se za to, že jde o osobu uvedenou v § 3 odst. 1 písm. c).

§ 30

~~zrušen~~

§ 30

Zvýšení částky flivobytí osoby hledající zam stnání

částka flivobytí osoby se zvyšuje až do výše 300 Kč u osoby, která prokáže, že má zvýšené náklady spojené s hledáním zam stnání nebo s výkonem ve ejné službě, zejména náklady na dopravu, telefon a korespondenci.

§ 61

Krajská pobo ka Ú adu práce

(1) Krajská pobo ka Ú adu práce

a) rozhoduje o p iznání p ísp vku na flivobytí, mimo ádné okamflité pomoci a doplatku na bydlení a o jejich vý-i a provádí jejich výplatu,

b) poskytuje osobám informace vedoucí k e-ení hmotné nouze nebo k jejímu p edcházení; tyto informace cizinci s povoleným dlouhodobým pobytem na území eské republiky za ú elem výkonu zam stnání vyfladujícího vysokou kvalifikaci podle jiného právního p edpisu⁵⁷⁾ sd lí písemn ,

c) posuzuje, zda se osoba uvedená v § 16 odst. 1 nestala neod vodnitelnou zát flí systému,

d) písemn sd luje Ministerstvu vnitra²⁸⁾ zji-t ní, že osoba uvedená v § 16 odst. 1 se stala neod vodnitelnou zát flí systému,

e) písemn sd luje Ministerstvu vnitra^{49a)}, že úhrnný m sí ní p íjem osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. f), a společ n s ní posuzovaných osob, zji-t ný p í rozhodování o p ísp vku na flivobytí, nedosahuje částky flivobytí společ n posuzovaných osob,

f) spolupracuje zejména s orgány sociáln -právní ochrany d tí, povinnými osobami, orgány innými v trestním ízení a soudy p í uplat ování nároku dít te na výflivné a p í vymáhání pln ní vyflivovací povinnosti,

g) písemn sd luje Ministerstvu vnitra⁵⁸⁾, že cizinec, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území eské republiky za ú elem výkonu zam stnání vyfladujícího vysokou kvalifikaci podle jiného právního p edpisu⁵⁷⁾, podal fládost o p ísp vek na flivobytí, doplatek na bydlení nebo mimo ádnou okamflitou pomoc.

(2) Krajská pobo ka Ú adu práce je oprávn na provést posouzení a oznámení podle odstavce 1 písm. c) a d) v od vodn ných p ípadech téfl op tovn .

(3) Krajská pobo ka Ú adu práce dále

⁵⁷⁾ § 42i zákona . 326/1999 Sb., ve zn ní zákona . 427/2010 Sb.

^{49a)} § 106 odst. 4 zákona . 326/1999 Sb., ve zn ní zákona . 379/2007 Sb.

⁵⁸⁾ § 106 odst. 3 zákona . 326/1999 Sb., ve zn ní pozd j-ích p edpis .

a) vede evidenci osob vykonávajících ve ejnou slufbu, která obsahuje jméno, pop ípad jména, p íjmení, den, m síc a rok narození a trvalý pobyt t chto osob, v etn informací o zahájení výkonu ve ejné slufby, o jejím ukon ení a hodnocení, **pokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,**

b) ud luje závazné pokyny p í výkonu ve ejné slufby a zabezpe uje kontrolu výkonu ve ejné slufby, **pokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,**

c) uzavírá smlouvu o výkonu ve ejné slufby, **pokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,**

d) uzavírá pojistnou smlouvu kryjící odpov dnost za -kodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající ve ejnou slufbu zp sobí nebo která jí bude zp sobena, pokud se s obcemi nebo dal-ími subjekty nedohodne jinak,

e) uzavírá dohodu s obcí, fle na jejím území m fle být ve ejná slufba vykonávána.

(4) Krajská pobo ka Ú adu práce m fle s obcí nebo dal-ími subjekty uzav ít písemnou smlouvu o organizaci a výkonu ve ejné slufby obcí nebo dal-ími subjekty.

I. II zákona . í

P echodné ustanovení

Doba 6 kalendá ních m síc podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona . 111/2006 Sb., ve zn ní ú inném ode dne nabytí ú innosti tohoto zákona, se po ítá ode dne nabytí ú innosti tohoto zákona.